

TELEGRAFUL ROMAN.

apare Marțea, Joi și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu, 15 Novembre, 1895.

În secolul nostru s'au făcut uriașe progrese în toate direcțiunile. În seria progreselor nu stă la locul din urmă nisuița de a emancipa femeile, și a le deschide toate căile de activitate cari dela facerea lumii s'au considerat, ca rezervate activității bărbaților.

A trebuit să vină realismul din secolul nostru și să strice ordinea de mii de ani, care o a statorit natura, o a statorit cursul natural al lucrurilor, o a statorit înțelepciunea născută în firea omului; a trebuit să vină realismul de ați și să proclame emanciparea femeii, și prin această deschiderea de terene pentru activitatea ei, cari până acuma erau rezervate bărbaților.

Cu deosebire s'a deschis larg teren femeilor în câmpul instrucțiunii publice, nu dără pentru a ridica nivelul acestui ram în scopul dezvoltării intelectuale a omeniei, ci mai mult pentru a asigura existența femeilor, și a acoperi a sigur gol, se simte încă și ați în general aproape în toate țările din Europa.

S'a deschis teren pentru femei pe terenul medicinei, ca și pe cea să aline durerile omenesci, și pe acest teren femeile dezvoltă, o activitate mai salutară, mai ales în calitate de surori de caritate, activitatea lor e mult lăudată, deși sunt păreri contrare tocmai dela omeni competenți, cari și această activitate o reser vă în special bărbaților.

A deschis realismul de ați teren pentru femei și în ramul iurisperdenței, și se contemplă un timp nu tocmai îndepărtat, când femeile vor ține în mână cumpăna dreptății, și ele vor pronuncia verdictul asupra vieților omenesci.

S'a deschis teren și în ramul farmaciei, și vom vedea ați mână preparându-se medicina de mână femeesci, ca emanciparea să aibă un cerc cu atât mai larg.

Dacă considerăm aplicarea femeilor la postă și la telegraf, prin tipografi și în comerț, vom constata, că s'au deschis terene, cari asigură și femeilor o existență onorabilă.

Am reflectat din incidentul unor reforme, cari s'au introdus tocmai acuma la noi în cadrul învățământului superior.

Diarele de ați ne-aduc scirea, că ministrul nostru de culte a esoperat dela Maiestatea Sa monarhul un autograf, în sensul căruia pentru femei se deschid porțile universităților unguresci.

De ați incolo pot fi primite la universitate și femei anume la medicină, la farmacie și la filosofie, cu scopul de a-și procura diplome, ca medici, ca farmaciaști și ca profesori.

Facultatea de ați deocamdată e legată de 2 condițiuni. Aspirantele trebue să producă testimoniu de maturitate, și o specială autorisare a ministrului de culte pentru a se pute scrie ca elev ordinariu la universitate. Autorisarea ministrului va fi influințată de informarea, carei o va lua dela corpul profesoral al respectivei facultăți.

Acăsta este reforma cea mai nouă în interesul emancipării femeilor.

Spre a se ajunge acăsta va trebui să se organizeze din temelie școlile superioare de fete, și să se întocmescă astfel, ca în ele să se pót face esamenul de maturitate.

Măsurile guvernului sunt salutate de cătră presa ungurescă ca un nou triumf al liberalismului.

N'am acceptat cu ochii legați măsurile radicale ale guvernului actual aduse la numele și sub firma liberalismului, nu felicităm guvernul nici pentru reforma actuală de tot radicală, care se face în numele liberalismului.

Emanciparea femeilor în partea sa preponderantă s'a făcut în contul moralității publice, și tare ne temem, că la gradul de slabă moralitate dela noi va mai contribui și reforma actuală. În acest cas se va adeveri principiul vechiu, că cine face progrese în știință, și regrese în moralitate, mai mult regresază decât progresază.

Noi nu avem trebuință de asemenea radicale reforme. Industria și comerțul statului nostru nu se pót compara cu cel al Americii, curentul social nu cu cel al Rusiei.

Nu era deci necesitatea arđetóre pentru asemenea reforme, cari vor fi în contul moralității publice, căci ceea ce s'a întâmplat în alte state cu reforme radicale, și la noi se va întâmpla.

Măsura guvernului a surprins și în formă și în esență.

A surprins, căci ea s'a esoperat prin un autograf al monarhului, și nu s'a făcut pe calea obicinuită a legislațiunii, în esență, căci numai în zilele trecute s'au pronunțat contra reformei senatul universitar din Budapesta.

Mergem în sbor spre reforme radicale în numele liberalismului.

Momentul de mare nevoie. „Tribuna” de ieri vine a constata ceea-ce presu eam noi, când am luat act de socotela publică a dlui Filipescu, fostul lider al Bucurescilor, relativ la epuizarea fondului publicațiunilor dela capitala României, și de sminte categoric aserțiunea că „Fóia Poporului” din Sibiu ar fi primit suma de 4000 lei pentru publicațiunilor sau ori-ce alt titlu.

Tot asemenea suntem informați, că nici redacțiunea „Rânduniceii”, n'ar fi primit nici un ban, deși lumea o suspicionează, că „Rândunicea” este acea fóie literară, care se afirmă, că a căpătat 500 lei tot pentru publicațiunilor.

Cineva totuși trebue să fi pus mâna pe acele parole, căci dl Filipescu afirmă a avé documente.

Dl Filipescu are cuvântul.

Revista politică.

Înainte cu vre-o două săptămâni să așteptau și puterile din tripla alianță, ca pórta să le comunice și lor în mod oficios, cum a comunicat Angliei, Rusiei și Franciei, că a primit propunerile pentru acestu reforme a fi formate. Lucrul cre se părea a fi foarte natural și de sine înțeles. Într'aceea să esplică cestiunea în Constantinopol cu totul

altfel: Pórta n'a făcut din propria inițiativă comunicatul amintit cătră puterile din tripla alianță; ea a trebuit să fie mai întâiu provocată, apoi lăsă să mai treacă destul timp la mijloc, până când abia în 19 Novembre nou s'a aflat îndemnată, să transmită comunicatul oficial așteptat și baronului Calice și ambasadorilor imperiului german și regatului italian. Amânarea acestui comunicat, care nu dă ansă la nici o neînțelegere, să atribuie tendinței unor cercuri politice din Constantinopol, de a scóte planuri mai diplomatice din presupusele neînțelegeri, despre cari să svonia, că ar esista între diferitele puteri europene. Cu toate experiențele triste, cari le-a făcut, pórta nu vrea să se despartă de acăsta tactică. În Constantinopol s'a pus mare pond pe contrarietățile, cari ar esista între Anglia și aliații săi cei mai de aproape, deși cei din jurul sultanului au avut deșă ocazie, să se convingă, că de puțin le pót folosi o astfel de tactică. E lucru curios, dar politicilor turci le place să zidescă pe neînțelegeri bătute între puterile europene și să le interpreteze pe acestea cu un optimism foarte ciudat.

De curând prețind a fi observat optimiștii musulmani în atitudinea Germaniei, care după cum se scie nu s'a prea grăbit, să trimită corăbii de războiu în apele levantine, tot asemenea nu s'a grăbit nici cu espedarea vaporului al doilea de războiu în serviciul ambasadei germane din Constantinopol, precum au făcut celelalte puteri, să observe, đic, în acăsta atitudine a Germaniei încâtva un isvor de mângâiere; ba unui điar german i s'a telegrafat chiar mai alaltăeri din Constantinopol, că unele cercuri turcesci privesc în acăsta rețineră a imperiului german o dovadă de deosebite simpatii din partea Germaniei.

Cât da grozav să înșală optimiștii din Jildiz Kiosk să vede din următorea corespondință, care a primit o „Pester Lloyd” alaltăeri din Berlin: „Guvernul german — precum s'a accentuat de repetite ori mai ales în zilele din urmă ține în toate cestiile, cari privesc greutățile Turciei, strict cu concertul european și nu e nimic mai greșit, decât a trage concluziunea din faptul, că din considerații tehnice și neimportantă flota germană nu apare în apele levantine atât de numărósă, ca a celorlalte puteri, și că al doilea vapor de războiu în serviciul ambasadei germane încă n'a mai sosit, — đic, nu e nimic mai greșit, decât a deduce din aceste fapte, că guvernul german nu e întru toate de o părere în ce privește aprecierea acestor cestiuni cu celelalte puteri europene. Ambasada germană a găsit cu mult înaintea celorlalte ambasade ocaziunea, ca să deschidă porțile la inimă urgentă trebuiță, de a da neamăat ascultare proiectelor de reforme, făcute din partea puterilor și să întreprindă totul, ce e indispensabil pentru asigurarea linisței și a ordinii. Și când în butul tuturor acestora nu s'a observat nici o prevenire din partea porții, a nimerit apoi misiunea ambasadorului, contele Saurma înain-

tea Sultanului, cu care ocazie diplomatul german a ținut o vorbire, care în unele privințe a mers și mai departe decât a lordului Salisbury și care trebue să a făcut o impresie foarte deprimătóre asupra Sultanului, pentru că în ea ambasadorul german a atras în cuvinte clare atențiunea porții asupra pericolelor, cari nu amenință numai imperiul otoman, ci chiar și pe Sultanul. După toate acestea e evident, că optimiștii din Constantinopol n'au absolut nici un motiv, să se provóce în fața perfecte înțelegeri d'ntre puteri la eventuala părere diferită a Germaniei. — Cum am đis și în numerii trecuți asțădi numai începea nici o îndoială, că toate puterile europene fără deosebire nu mai urmăresc de astă dată în cestiia Orientului scopuri laterale, ci ele tind în cea mai perfectă armonie la restabilirea ordinii în Turcia și păstrarea statului quo. Acesta e un lucru foarte frumos din partea puterilor; buna înțelegere d'ntre ele garantează, precum am đis și cu altă ocaziune, speranța, că în curând va fi linisce și în Orient de o parte, iar de altă parte semiluna își va băga mintea în cap și va introduce cât mai curând reformele propuse pentru mulțumirea tuturor supușilor turci. Am puté afirma 80% din o sută, că războiul cel mare și crâncen nu se va începe, precum să svonia din acest incident, și că el încă tot departe este. Convingerea noastră e, că toate puterile au trebuiță și vreau cu ori ce preț pacea!!

* * *

Neintărirea de primar în Viena a Drului Lueger a produs mare indignare în populațiunea capitalei austriace. Afară de nenumăratele demonstrații de pe stradă, luă antisemită resp. de creștinilor cu partia liberală resp. filosemită s'a continuat și se continuă cu mult foc în parlamentul austriac. Dușmăniile politice între liberali și antisemiți au ajuns așa đicând la cuțit. Filosemiții au căutat cu lumina fel de fel de pretexte drept și nedrepte, pe baza cărora să facă imposibil pe deputații matadori ai antisemiților și în parlament. Ei s'au folosit de unele cuvinte prea libere ale acestora, rostite în timpul alegerilor pe la diferitele întruniri politice, i-au dat în judecată, ér judecătoriile au cerut dela parlamentul austriac estradarea lor. Să scie adecă, că fie-care deputat are dreptul de imunitate, pe baza căruia fără consimțământul parlamentului nu pót fi tras înaintea forului judecătoresc civil. Ori-ce deputat să judecă de parlament; acestuia însă îi stă în drept, dacă vrea, să-l estradeze. Filosemiții au adus lucrurile atât de departe, încât parlamentul austriac în ședința sa din Sâmbăta trecută a decis cu majoritate de voturi a estradarea matadorului antisemită, a deputatului Schneider. — După părerea noastră liberalii filosemiți au apucat un drum foarte prăpăstios, pentru-că estradatul Schneider va fi privit din partea antisemiților, ca martir, și astfel în loc să pėrdă antisemitismul din popularitate, va căștiga cu mult mai mult. Fie, că s'ar aducă lucrurile acolo, ca greșelile neiertate ale liberalilor să împletescă a-

tisemiților resp. creștinilor cununa de triumf!

* * *

In Berlin s'au făcut în Lunia trecută perchezitiile domiciliare pe la toții deputații socialiști din Reichstagul german, precum și pe la ómenii acestora de încredere și pe la prezidenții societăților electorale socialiste. Se dice, că și în provincie s'au făcut perchezitiile domiciliare pe la prezidenții reuniunilor socialiste. Tóte actele, scriptele și scrisorile referitoare la chestiile partidului au fost confiscate și duse la prefectul de poliție. E vorba, să se constate, dacă reuniunile socialiste stau în corespondință unele cu altele, ceea ce e oprit prin § 8 din legea pentru reuniuni, sub o pedepsă de 15—150 mărci sau temniță dela 8 zile până la 3 luni. Afară de aceea paragraful amintit îi dă drept judecătorului, să le disolve reuniunile. Scopul perchezitiilor nu li s'a comunicat, totuși se știe, că ele au scopul amintit. După o știre are să urmeze în curând disolvarea reuniunilor socialiste, dacă n'a urmat deja până acum. In cercurile socialiste se contestă invinuirea, că s'ar fi comis o abatere dela legea reuniunii și se exprimă temerea, că se intenționează nimicirea organizației socialiste în tóta Germania. S'au făcut peste 80 de perchezitiile, între alții la deputații Auer, Singer, Bebel, Fischer etc. In 54 de cazuri s'au confiscat hârtiile.

ROMANIA.

Schimbarea guvernului în România a surprins lumea politică în tóte părțile, și s'a comentat viu în deosebite direcțiuni.

Diarele liberale o au explicat cu abuzurile, cari afirmative s'au comis sub conservatori, cele conservatoare cu neîncrederea regelui, care n'a voit să și dea consensul la disolvarea corpurilor legiuitoare cu 4 luni înainte termenului ordinariu.

S'a ocupat cu această chestiune și presa străină, mai ales după ce prin vorbirea dela Iași presidentul consiliului de ministri, domnul D. Sturdza, s'a lepădat de tóte enunțările făcute pe timpul, când nu a fost la guvern.

De atunci și de și urmédă în presa din România recriminări la adresa conservatorilor, și totuși cauza schimbării ministeriale până acuma nu s'a putut explica decât numai cu voința regelui.

In diariul din Timișóra „Dreptatea” se publică o scrisóre sosită din București dela un bărbat, care stă aproape de guvernul actual, și de curtea regală. Scrisórea a fost trimisă unui bărbat, care stă în relațiuni intime cu redacțiunea diariului „Dreptatea”.

Reproducem și noi partea care privește politica, care a dat ansă schimbării în guvernul din România.

Etă ce aflăm în acea scrisóre:

Un amic al organului nostru ne împărtășește — dintr'o epistolă confidențială scrisă în zilele trecute de un bărbat de frunte din București — câteva pasaje dându-ne voie a le utiliza. Bărbatul numit din București nu mai figurază printre matadorii politici activi, dar totuși pururea se află în contact cu dl Mit. Sturdza și foarte aproape de curtea regală. Intre altele el scrie cătră amicul nostru:

„Tóte schimbările din timpul mai din urmă, la noi și la vecinii nostri de peste Dunăre și de peste Carpați, nu sunt numai în persoane, nici numai în partide, ci ele sunt mult mai adinci

simțitoare. Persónele, cu ambițiunile lor cu tot, sunt considerate de unelte, ér partidele, cu programele lor, de pretecest!

Combi-națiunile sunt făcute în Viena, superate în Berlin. Basa lor sunt rapótele secrete, sunând despre punerea la cale a misiunii metropolitului Clement la Petersburg și despre trecerea lui acolo, căruia în chip de mască, i-s'a dat o deputațiune și o corónă! — — —

„Din momentul, când contele Goluchowski fu chemat per ambages, în fruntea diplomației curței din Viena, sórtea ministeriului conservatorilor în România a fost decisă, ér chemarea la putere a dlui Sturdza era o chestiune de forțe scurt timp. Cine nu cunósce la noi secretele publice dintre acesti domni? Cine nu cunósce parola agenților dlui Sturdza: „românii de preste Carpați n'au decât să mérégă la Viena, la împératul, cu un memorand!” Acésta parolă — dice se — li-a fost șoptită la anul 1890/91 de dl Sturdza, ér acestuia din ambasada austriacă *Fides penes auctores*

„Dintre ministrii conservativi — continuă epistola — unii și alții pricepuseră din simptome, că au să facă loc chiar dlui Sturdza, omului celui atât de blamat de dînșii, dar ei, după a lor cuprindere a situațiunei, se așteptau la această eventualitate mult mai târziu. Când vedură ei însă, că regele Carol pléacă cu un feliu de solemnităte la Ischl, quasi oficioasă, dar fără a duce cu sine pe vre-un ministru, atunci toți au înțeles, că le-a bătut óra și numai decât făcură cum dice némțul: „Gute Miene zum bösen Spiel!” —

Pot să fie de tot sau puțin întemeiate aceste revelațiuni. Noi lăsăm dlui autor răspunderea pentru temeinicia lor și póte că nici am reflecta la ele, dacă unele reminiscențe din trecut, între impregiurările de ađi nu le-ar impune considerațiunei celei mai serioase.

Amintim deci întâiu și recomandăm atențiunei publice unele momente cunoscute, cari de 3—4 ani cam din adins s'au dat la noi uitărei, ér în București cu óre care măiestrie erau parte ascunse, parte mistificate. Apoi vom adauge unele dintre ceie mistice.

La conferința noastră națională, ținută în Octobree 1890, în Sibiiu, ne pomenirăm, că prin influința străină se lucră în mod clandestin pentru a se manifesta alipirea noastră la tripla alianță. Toți se făceau din cale. Atunci agenții, 2—3 la număr, se adresază dlui V. Babeș, care era referentul și sufletul adunării. Examinând propunerea, dl Babeș la moment pătrunde la importanța ei, o primesce condiționat: în formă de enunțăriune pentru cazul, când posibilitatea va fi dată. Referând dl V. Babeș această enunțăriune, este aplaudat de întrégă adunarea.

Cele două propuneri din procesul verbal al ședinței a 2-a dela 28 Octore 1890 sună din cuvânt în cuvânt:

„Conferința generală a partidului național roman aprobă motivele pentru cari comitetul nu a aflat până acum de oportun a substerne memorandumul la înaltul Tron.” —

„Importanța elementului român pentru politica triplei alianțe noi o pricepem. Dar nu se póte, ca tripla alianță să se ntărească și să dureze și tot odată să se sască sistemul de opresiune și nemulțumire a popórelor, cari doresc dezvoltarea paenică în patria lor.” (A să vedea nrul 16 punct IV și nrul 17 p. 9 din actele conferinței)

Presidiul „constatând consimțământul conferinței enunță luarea la cunoscință.” —

Aceste două puncte de și unanim primite, prin condee din București ce și luau inspirațiunile de la dl Sturdza — deveniră mai ales în „Romanul”, mai apoi, vrénd-nevrénd, în „Tribuna”, atacate cu inverșunare și

mistificate cu șirețiă diplomatică, utilizate la doi factori puternici din țară, în două înțelesuri și direcțiuni de tot opuse.

Pentru caracteristica politiceii noastre de pe acel timp cuprinsul citatului proces verbal este nespus de interesant. De și a fost publicat în mod quasi autentic în „actele conferinței” și răspândit în număr mare, la începutul anului 1891, acest document nu credem, că până ađi să fi venit la cunoscința traților din România. Cu tóte acestea însă aceste, bine cuprinse, pot esplica politica mai nouă a dlui Sturdza în cauza națională a noastră: a celor de dincóce de Carpați!

Pe cât de memorabilă este această observațiune, pe atât de curioasă a fost apucătura lui *Juda politic* din București, care la anul 1891, regelui Carol ii denunța că „conferința din Sibiiu, amăgită de Babeș a făcut impracticabilă aderința românilor la tripla alianță, punéndu-i condițiuni neimplimbile ér de altă parte șoptind la urechia bolnavului M. Cogălniceanu, despre carele lumea tóta știa că este contra triplei alianțe: că Babeș a proclamat, la Sibiiu, întrarea românilor în tripla alianță, o faptă provocătoare pentru Rusia, cea atât de periculoasă pentru România!” Prin această frivolă apucătură numitul *Juda* a inverșunat pe acel *Hercule* în lupta politică-națională, pe acel mare bărbat și sincer amic al românilor de de dincóci.

După astfel de precedente, a izbucnit, începénd dela iubileul din Maiu 1891, haita cea lărmitóre în București, pentru: „Memorand la împératul din Viena”, ceea ce a și reușit de minune! Vechii conducători de dincóce, până aci bucuria și mândria noastră, atât în capitala României libere cât și în filiala ei din Sibiiu deveniră insultați, blamați și dechiarati de trădători, renegați, rusofili, Kossuthisti etc. etc. și dați la o parte, ér memorandumul dus la *Impératul*, „ranele noastre vindecate” (???) „națiunea încheată (???) și salvată (???)” sau, cel puțin „pe cale de a fi”. . . In tocmai după receta din lași a dlui Sturdza, care receta, încât pentru noi cei de dincóce, saména ca o copie tare defectuoasă a politiceii noastre dela 1860—1890.

Tóte acestea le vom documenta la timpul său cu documente și le vom discuta cu deaménuntul. Deocamdată numai încă un episod.

Pe la mijlocul lunei Octobree 1891 într'o sară ne găsim mai mulți adunați în număr ca la vre-o 30 în salónele dlor Mocsonyi ești din „hotelul Neuriehrer” din Sibiiu. Aci s'a pus în discușiune interesarea Bucureștilor de noi și de sórtea noastră — prin „Liga culturală” și prin haita înscenată. S'a examinat pornirea, mobilul și direcțiunea — pe simptome. S'a dat espresiune păreri și temerei, „că suntem considerați și utilizați ca unelte pentru scopuri de ambițiune personală, chiar de o mână lungă, — în scopuri de o politică înaltă, dar nu a noastră, ci a străinului!” Prezenți erau și prezidenții (I și II) comitetului național. Cel din urmă, dl Dr R. simțindu-se atins, cam régușit cum era cu mare energie s'a expectorat étă așa: „Ei bine, fraților, dar' vă provoc să-mi spuneți: „când vre-odată românii de dincóci, anume cei din Arđel, nu au fost unelte, ci au stat pe propriile lor picioare?” „Apoi — continuă — dacă dela 1862—1866 am fost uneltele lui Schmerling, pentru ce astăzi să nu ne facem uneltele lui Sturdza? Presupunénd, firesce, că este în folosul nostru național.”

La această expectorațiune a dlui președinte al 2-lea al comitetului, președintele I, Dl V. Babeș a ripostat: „Da, există popóre bune numai de sclăvie, de unelte; există printre tóte popórele indiviđi buni numai de sclavi;

însé românul dóră că prin tristele esperințe de 300 de ani, atunci când cu fruntea ridicată „român se numesce și se mărturiscesce în fața lumii, dóră va fi scuturat de pe sine lanțurile rușinósei sclăvii seculare! Lui Sturdza — continuă Babeș — pe care de 30 ani și mai bine îl cunosc, m'ași închina și m'ași face aderent cu trup, cu suflet, dacă, după observațiunile din trecut, nu a și avé cauză de a mē teme, că colosala sa ambițiune și preocupățiunea sa pentru străini nu l'ar face mai întâiu pe el sclavul și unelta patimei sale órbe. Dar' în fine, frații de dincolo nici că ne cunosc cauza și sórtea, și prin urmare nici că-i putem considera de chieați, de a ne conduce”.

Și totuși, ei ne-au condus! A lor a fost politica executată de noi dela 1891 încóci! A lor, în prima linie a dlui Sturdza, cu ajutoriul ligei amăgite și chiar și cu ajutoriul celor dela putere, din fruntea țerei, a lor politică a fost! Acum se schimbă această politică, precum s'a schimbat la față dl Sturdza cu ajutoriul regelui Carol și al spiritelor ce-l inspiră pe Majestatea Sa.

Intre asemenea fapte și semne, care om cu mintea și cu inima curată póte să fie dumerit și liniștit asupra schimbărilor ce se fac — pentru noi parcă tot mai spre réu!?

Care om cu ochi sănătoși și ageri nu observă, printre suciturile și incurcăturile cele multe, unele fire, cari bine urmărite, ca un fir al Ariadnei ne conduc până la Viena și de acolo mai departe — până la Berlin!

Incheiu de-i tot cu întrebarea, cum am pus-o în fruntea acestui articol: „Óre face se va, bine va fi să se facă lumină?”

Până aici comunicatul din diarul dela Timișóra. Din el se vede, că lucrurile nu au stat tocmai atât de desperat pentru conservatori, după cum au respirat mai cu seamă în diarele liberale dela noi, cari făceau politică de partid pentru România.

Conservatorii nu au fost cu inima închisă față cu durerile popóului român nici în regat, nici la noi.

Conservatorii au ajutat, unde numai au putut, și în consciința superiorității lor în materie de educațiune politică nu au legat de limba clopotului, ceea ce au făcut în favorul românilor.

Mai mult. Conservatorii au reparat greșelele făcute de liberali pe atunci în opoziție, greșeli făcute în sarcina noastră, și chiar agrățiarea condamnaților în procesul Memorandumului este opera guvernului conservator.

Vom avé ocașiune să revenim asupra acestor incidente, acuma punem sub ochii cetitorilor unele părți din vorbirea fostului ministru de esterne dl Lahovary, ținută la întrunirea conservatorilor.

Vorbirea această întregesce încâtva vede-ile exprimate în scrisórea publicată în „Dreptatea”, și caracteriséză situațiunea creată țerei.

Etă ce a đis domnul Lahovary:

Nimeni nu se aștepta domnilor — și liberalii mai puțin — ca conservatorii să se retragă dela putere, când avéu o majoritate zdrobitóre în țară și în parlament, de aceea suntem datori să esplicăm capitalei fenomenul acesta; capitalei, creierul țerei, pentru că de aci cuvintele noastre să mérégă în tóte unghiurile spre a lámuri pe cetățeni.

Atât este de adevérat, că nimeni nu se aștepta la această schimbare de guvern, încât nici diarele lor nu șiau, până în ajun, ce să dice despre schimbare. Cât despre diarele liberale independente, ele nu numai n'au fost mulțumite cu schimbarea această, dar au regretat o chiar. Ér „Romanul”, organul liberalismului clasic din România, organ dirigit de un neimpăcat adversar al nostru, dar om leal și forțe cinstit, seria, a doua și după retragerea noastră, că partidul conservator nu trebuia să părăsască puterea, fiind că nu se compromisese în nimic.

Numai „Gazeta Poporului“ — și nu știu de ce cuvințioasă să pronunț înaintea dv. numele acesta — s'a bucurat de retragerea noastră, fiind-că retragerea noastră era căpătuiala lor.

Dar nici chiar șefii partidului colectivist — acei cari ședeau departe de graniță în timpul luptei, dar erau aproape de mâna care împarte portofoliile — nici ei nu se așteptau la norocul de a lua puterea. D. Stătescu se plimba între Nisa și Paris, dl Fleva la Viena — numai dl Sturdza era mai aproape: d-sa se plimba între Academie și Palat. (Ilaritate.)

Și a luat puterea dl Sturdza, dar a luat-o printr'o palinodie și printr'o inconsecuență. Când a vădit că națiunea întârzie să le dea puterea — națiunea dela care pretinde că porcede puterea — dl Sturdza a găsit scara de serviciu, care duce la minister.

Dupăce dl Fleva dăsesse, că nu primesce puterea decât dela popor și dl Sturdza, că nu primesce puterea până ce toți românii din țară și din afară nu vor înceta de a suferi — liberalii au luat puterea dela cine și-a făcut pomana să le-o dea, sacrificând astfel principiile lor — ceea-ce nu e nici o pagubă — și iluziile românilor — ceea-ce e o crimă, o pecetie, pe care istoria o va pune pentru veci de fruntea d-lui Sturdza. (Aplause.)

Șeful liberalilor, prin discursurile sale în Senat, prin conversații particulare și prin diarele pe care le inspiră, a făcut pe românii din Transilvania să creadă, că un guvern românesc poate cere să se schimbe legile din Ungaria. Ei bine, dacă un guvern cu milioane de baionete ar fi cerut acesta dela Austro-Ungaria, a doua zi s'ar fi declarat război; dacă o asemenea cerere ar fi făcut guvernul român, n'ar fi fost război, dar rușine și batjocură, ne am fi espus să primim ca răspuns dela Austro-Ungaria.

Asa am răspuns atunci d-lui Sturdza, și am adaugat: nici d-ta, d-le Sturdza, nici un alt guvern românesc nu va face o asemenea cerere; d-ta nu vei veni la putere, până ce nu te vei umili; d-ta nu vei intra la guverna cu fruntea sus, ci în genunchi (Aplause).

Vedeți că am fost profet — și nu mă laud cu acesta, fiind-că nu era greu de pronostic.

Ce dăce ați dl Sturdza? Dăce, în discursul d-lui Iași, că „s'ar fi răspândit vorba, că ar fi dăce așa!“

Auți că s'a răspândit vorba! Dar 200,000 de locuitori din București l'au auzit rostindu-le; dar zidurile acestei săli, cu mai multă memorie și mai multă inimă decât șeful liberalilor, păstrează încă amintirea acelei declarațiuni.

Purtarea acesta face rușine domnului Sturdza — ceea-ce e puțin lucru — dar face rușine și țerei, și acesta e trist. E trist că omul acesta nu poate guverna țara fără s'o înjosască și s'o rușineze.

Spre deosebire de liberali, noi nu făgăduim ceea-ce nu putem ține și avem obiceiul să facem mai mult decât făgăduim. Noi, de câte ori am putut face cu demnitate, un bine Românilor din Transilvania, l'am făcut; și sunt fericit, că cel din urmă act al meu la ministerul de externe a fost grațierea obținută dela împăratul Austro-Ungariei, a Românilor, pe cari minciunile colectivităților îi duseseră la pușcărie. (Aplause repetate.)

Noi am venit la putere în mod demn, leal și cinstit, și ne-am retras în mod demn leal și cu mâinile curate — lăsând loc pentru apetiturile colectiviste, această sectă a cărei suflare urmărește puterea, cum urmărește câinii hoitul. (Aplause prelungite.)

Ei au venit la putere prin cerșire și o păstrează prin umilire. (Aplause.)

Dar ați observat un fenomen? Deunăzi studenții universitari, inimi calde au sərbătorit pe Mihaiu-Vitezul. Vădută ați pe liberali la statuă? Nu, căci deocamdată au pus la magazie pe marele erou spre a-l scotea éráși, când vor fi din nou în opoziție.

Invitare.

Invitare la adunarea generală a „Reuniunii române de muzică din Sibiu“, care se va ține *Duminecă, în 1 Decembrie 1895, la 11 ore a. m.* în sala dela „Musikverein“.

Obiectele de pertractat:

1. Raportul general.
2. Censurarea socotelilor.
3. Propuneri eventuale.
4. Alegerea comitetului.

Din ședința comitetului, ținută în 8 Octombrie n. 1895.

George Dima, Dr. Petru Șpan,
președinte. secretariu.

Noutăți.

V. A. Urechia consul la Roma. Sub titlul „Urechia ca diplomat“ cetim în „Bud. Hirap“ de Duminecă următoarele:

„Domnul Urechia, tovarășul de luptă de odinioară, a devenit cât se poate de incomod pentru Sturdza, care în restimp a ajuns ministru-president. I-a făcut situațiunea incomodă mai ales enunțațiunea făcută în limba franceză, pe carea numai în zilele trecute o făcuserăm cunoscută, în carea a declarat, că ori-se se fi dăce dl Sturdza în Iași, atâta e sigur, că el totuși va rămânea un ministru adevărat-român, care nu va fi aplecat ca de dragul alianței triple să sacrifice interesele celor trei milioane de frați ungureni. Indată după aparițiunea acestui articol Sturdza a recercat pe Urechia, că nu ar fi cumva aplecat să primască postul de consul în Roma pe lângă curtea italiană? — Sturdza crede că trimițând pe Urechia la Roma l'va putea depărta din scaunul presidențial al Ligei și astfel va putea apoi mai ușor termina cu Liga, pentru că de acest tovarăș de luptă, acum atât de incomod pentru dînsul, ar vré să se scape definitiv. În cercurile Ligei pentru acesta e mare indignarea și le-ar plăcea ca Urechia să nu primască acest ofert“.

Necrolog. Primim următorul anunț funebru: Constantin de Colbasi și soția Valeria născ. Papiu în numele lor, al fiilor lor Teodor, Ioan și Emiliu precum și în numele număróselor rudeni cu inima frântă de durere aduc la cunoștință trecerea din viață a scumpului lor fiu, frate și nepot *Constantin*, elev de clasa a III-a normală, în frageda etate de 9 ani, după un morb scurt și grav. Inmormântarea rămășițelor pămîntesci a avut loc Miercuri, în 15/27 a lunei curențe la 3 ore p. m. dela casa str. Lungă nr. 4, după ritul gr.-cat. în cimiteriul gr.-or. din suburbiul dela pórta Turoului. Fie-i memoria eteruă! Sibiu, 26 Novembre 1895

Cine a avut sau are copii, scie să apregieze marea durere a părinților, mai ales când copilul, ca în cazul de față, a fost fórte deștept și silitor.

Sincerile noastre condolențe.

Dumas bolnav. După cum se depeșeză din Paris, renumitul romanșier francez Alesandru Dumas, zace de vre-o câtuva zile greu bolnav. Medicii au constatat aprindere de pelița creierilor. După-cum se susține în cererile mai apropiate catastrofa poate urma în fie-care moment. Marți totă ziua a petrecut-o în agonie. Prin fir telegrafic morbosul a invitat pe toți copiii săi în Marly

Avis! Duminecă în 24 a l. c. s'a perdut un cățel de 3—4 luni, de colóre sură. Afătorul este rugat a se presenta la Tribunalul militar, strada Sării Nr. 1 pe lângă o remunerațiune convenabilă.

Wilhelm al II-lea, ca dirigent de cor. Impăratul german, Wilhelm al II-lea pe cât timp țin vânătorile de curte din Letzing a încredințat afacerile imperiului sau ministrilor și senatorilor săi credincioși, ér el vesel alungă fiarele prin pădurile întinse din Letzing. Cu ocaziuni de aceste apoi, împăratul nu suferé în jurul său de acei indiviđi moderni, cari cu capul a mână țin la tóte formalitățile etichetei actuale, ci invită de regulă acea societate vechiă, cu care multe zile senine și fericite a petrecut, încă când era nepot de rege, când nu i apăsau

umerii gândurile împărăției. În zilele acestea întorcându-se dela o vânătoare ilustra societate, un ospet luculic aștepta pe vânătorii osteniți și flămânđi, în urma unei góne, ce a durat o zi întregă! La masă li delecta musica militară din Salzvedel, și împăratul acómpania și el piesele mai cunoscute; deodată numai sare dela masă și cântând piesa italiană, ce are de refren „Funiculi-funicula“ se apropie de conducătoriul musicei observându-i, că piesa acesta se cântă în tacturi mai iuți, mairpedi, și cu aceste apucă beigașul în mână și între entusiastele ovațiuni ale societății presente musica militară sub conducerea împăratului, întonéză admirabil numita piesă italiană. Genialul împărat al germanilor, documentéză pe fie-care și ce merge tot cu fapte noi, că natura l'a înzestrat în abundență și cu talente de acela, de cari el, de altcum, ca împărat nu ar avea așa lipsă.

O nuntă rară. Intr'un oraș din America s'a întemplat în luna trecută nunta unei părechi de prinți, némuri împărătesci, bogati fórte. În biserica, unde avé să se întemple cununia, se puté intra numai cu bilete. S'au dat 2000 de bilete, cât se pótă încăpea în biserică. Biserica era împodobită din prisoiță cu flori: flori așternute strat întreg pe jos, flori astupând păreții, și flori înfășurând stâlpii cei înalți, pe cari se raqimă cerimea, așa că mirosul răspândit de ele era amețitor și dulce. Apoi podóbe de aur și de argint. Numai împodobirea bisericii a costat 25.000 de dolari (bani americani). Haina de pe mirésă cu scumpeturile de pe ea și albiturile ce și-a luat, singure prețiau 900.000 dolari. După cununie s'a dat un ospet uriaș. A fost o risipă ne mai pomenită. Dar și avé de unde. Mirésă a primit ca zestre 60.000.000 (șesedece de milioane!) Și când te gândesci, că un milion un om nici nu-l póté măcar numéra într'un an de zile! Tinéra păreche vine în zilele acestea și în Europa pe vedere pe la némuri, căci e înrudită cu regina Angliei și cu alte mari familii de aici din Europa.

Cum călătoresce regina Victoria. Trenul, cu care călătoresce regina Victoria dela Balmoral la Windsor constă din 13 cupee. Regina nu permite să circule trenul, decât numai cu o anumită celeritate, așa că mai mult de 20 mile englese pe óra nu este ertat să percurgă. Pe la 8 ore trenul se opresce cam 30 minute pentru a-și face regina toaleta. Pentru regină și pentru princesă Beatrice sunt menite două vagoné, cari sunt împreunate prin o punte. Vagonul menit, ca salon de și e arangiat cu mobile îmbrăcate în mătăsa albă, pe păreții, cari sunt coloriti, atárnă oginđi mari. Nóptea este luminat cu lampe cu ulei. Regina nu permite alt mijloc de luminat, cu deosebire nu permite să fie luminat cu lumină electrică. Cupeul de durmit are mai multe despărțiminte. În despărțimintul cel mai mare se află două paturi, unul pentru regina și altul pentru princesă Beatrice. Mai este și un alt despărțimint pentru îmbrăcat, în care se află și o baie de vană. Din vagonul domnitórei conduc în tóte părțile sonerii electrice, prin cari regina stă în legătură și cu conducătoriul locomotivei, ca ea să pótă oprí trenul când îi convine.

Primul sărut. O damă dá publicității într'un diar următórea definițiune a primului sărut: „În 20 Maiu el m'a sărutat pentru prima dată. Eu m'am simțit, ca într'o găletă cu roze; ca și când aș fi în miere; ca și când aș înota în lac de Cologne și în Champagne; ca și când cine-va ar fugi preste nervii mei cu nisee piciorușe de diamant; ca și când o mulțime de luntzișore micuțe cu ingeri mi-ar inunda vinele și ca și când preste întreg corpul meu s'ar revérsa o lumină magică, ca un un curcubeu“.

Điua de Vineri. Mulți cred, cumcă điua de Vineri e o și nenorocóșă, dar despre acesta a đis descoperitoriul Americii, că nu e drept, pentru-că el tot Vinerea a întreprins cele mai mari lucruri; și anume: În 3 August 1492, Vinerea, a plecat el din portul „Santa Maria“ din Pola, când a descoperit lumea nouă. Tot în același an Vinerea în 12 Octobie a ajuns el după o vreme lungă la pămîntul dorit. În anul 1493 în 4

Ianunriu, Vinerea a călătorit el înapoi în Spania ca să facă cunoscut glorióșă sa descoperire. Vinerea în 15 Martiu 1493 era când a ajuns el la stâncile Andaluziei și ér în o Vinere în 14 Iuniu în anul 1494, când a descoperit el America.

Jucărie scumpă. Jucăria cea mai scumpă, pe care a avut-o vre-odată un copil, a fost de sigur pe care o căpătase Ludovic al XIV-lea ca băiat, spre a învăța arta militară. Era o ostire de liliputani, compusă din 26 escadróne de cavalerie și 10 detașamente de infanterie. Acestea au fost primele trupe, pe cari le-a comandat marele monarch în zilele tinerețelor sale. În arhivele Parisului se găsece socotelile sculptorului Cissey, care efectuise acești soldađi din argint; artistul a primit odată 10,000 de livre, apoi 9000 și în fine 6000, o sumă enormă pe timpul acela. Mai târziu acești soldađi prețioși au fost topiți în moneterie și prefăcuți în bani, spre a acoperi o parte a cheltuelilor de întreținere pentru soldađii adevărați.

Principii matinali. Mai toți principii Europei se numéra între cei ce se scólă de dimineță. Regina regentă a Spaniei, e în fie care și gata a eși la preumblare la 7 ore dimineță. Impăratul Germaniei se scólă la 5 ore dimineță; Regele Italiei, Umberto la 6 ore; așa și regele Oscar al Svediei și regele Carol al României. Inse toți acești principii matinali sunt întunecați prin umbra lui Don-Petro răposatul împărat al Brasilei, care se scula la 3 ore dimineță și visita pe amicii săi între 4 și 5. În schimb sunt le-neși la curtea britanică. Regina Victoria nu se scólă nici odată înainte de 8 ore. La principele de Wales nici odată nu e'a pomenit, ca să se facă primul dejun înainte de 10 ore a. m.

Minciuna unui marinar. Un admirabil bătrân povestí odată la o societate următórele:

„Pe când treceam mai deunăzi peste Oceanul pacific, venii într'o și pe dinaintea unei insule, care era de tot roșie de racii de mare, ce eșind la sóre acoperéu tótă insula“.

— „Bunul meu domn“ l'întrerupse unul dintre ascultători. „Dar racii numai după ce se coc se roșesc“.

„Chiar acesta e lucrul cel mai interesant đise admiralul, „căci numai după un timp óre-care am observat și noi, că insula era vulcan și avea isvóre calde“.

La ce vîrstă au murit astronomii cei mai însemnați. Thomas Morus đise odată: Mijlocul cel mai bun de a-ți prelungi zilele vieții tale este de a rápi nopții câte-va césuri. Dar aceste césuri trebuie să le întrebuințezi spre scopuri bune, nu să le petreci în chefuri și petreceri, cum fac mai ales tinerii, căci în cazul acesta insomnia aduce mai multă stricăciune decât folos. O dovadă despre cele spuse de Morus sunt astronomii, cari în general sunt sănătoși și ajung etatea cea mai înaintată, deși nopți întreji le petrec în insomnia.

Galileu a murit în etate de 87 de ani, Helvetius de 76, Copernicus de 70, Flamsteed, în ciuda unui corp sdruncinat și unei activități uriașe, a trăit 73 ani, Brădley 70, Moskelyne 79, Herschel cel bătrân 84. Aceste sunt numai câte-va casuri din multe alte.

Un marinar îndrăsnéț. Petru cel mare era fórte îndrăsnéț pe mare: când era furtuna mai puternică, sta liniștit la cârmă. Odată pleca la Cronstadt cu un ambasador străin. Abia se depărtară de țerm și îi apuca o furtună teribilă. Cu tóte acestea Petru n'a dat poruncă se se reintórcă nava în port. Ambasadorul era galben de spaimă și tremura ca frunđa. Desperat el striga împăratului: „Majestate eu n'am fost trimis de stăpânul meu în Rusia, pentru-ca să mă înec în apele Nordului. Regele meu o să-ți oeră socotelă pentru mine, dacă mă voi îneca!“ Petru rise din tótă inima și răspunse nepăsător: „Aș, dacă te vei îneca tu, mă voi îneca, prin urmare și eu. Și dacă eu voi fi înecat, atunci cui va cere regele tđu socotelă pentru tine?“

Nr. 755

[210] 1-3

CONCURS.

Pentru întregirea parohiei de clasa a II-a Vingard, protopresbiteratul Sebeșului, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Tel. Român“.

Emolumentele împreună cu acest post de paroch dau suma de 653 fl. în privința cărora se pot trage informațiuni mai deaproape dela comitetul parochial și oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post de paroch, au a-și așterne cererile concursuale, instruite conform normelor din vigore, subsemnatului oficiu protopresbiteral până la termenul susindicat.

Sebeș, 4 Novembre 1895.

Oficiul protopresbiteral al Sebeșului, în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Sergiu Medean,
adm. prot.

Ad. Nr. pp. 585-1895

[212] 1-3

Concurs repetit.

În urma ordinului consistorial din 10 Octombrie a. c. Nr. 6753 Bis prin acesta se scrie concurs repetit pentru întregirea parohiei de clasa III-a Feneșel cu prediul Cœc cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele împreună cu acest post dau un venit sigur anual 400 fl.

Doritorii de a ocupa la acest post, au a-și așterne suplicele de concurs, instruite în sensul normelor în vigore subscrisului oficiu până la termenul prefapt dela care își pot lua informațiune, despre starea parohiei și a venitelor ei.

Oficiul protopresbiteral rom gr.-or al Clușului, în conțelegere cu comitetul parochial.

Cluș, 6 Novembre 1895.

Tuliu Roșescu,
protopresbiter.

Nr. 3618-1895

[209] 2-3

Concurs.

Devenind vacant postul de notar comunal în Tilișca pentru ocuparea aceluia prin alegere escriu prin acesta concurs

Cereri instruite cum se cade să mi se așternă cel mult până în 10 Decembre a. c. st. n.

Emolumentele:

1. Salariu anual . . .	400 fl.
2. Paușal de loc. și lemne . . .	62 „
3. Paușal de diurne . . .	50 „
4. Pentru manipularea și administrarea dărei . . .	75 „
Suma . . .	587 fl.

Pentru lucrările private taxele în statutul comunal.

Săliște, în 18 Novembre 1895.

Pretorul suprem: **D. Lemény.**

Ad. Nr. 360/895.

[210] 3-3

CONCURS.

Pentru ocuparea parohiei de clasa a II-a Coșna, din tractul gr.-or. al Bistriței, se scrie cu acesta concurs cu termenul de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitul parochului, afară de cuartir și lemnele de foc, face la an, amăsurat constatării, ce s'a făcut în ședința comitetului parochial din 24 Septembrie a. c. minimul de 700 fl. v. a.

Concurenții au a-și așterne suplicele instruite conform legilor în vigore în termenul sus arătat la

Oficiul prot. gr.-or. al tract. Bistriței.

Borgo-Bistrița, 24 Sept. 1895.

În conțelegere cu comitetul parochial

Simion Monda,
protopresbiter.

AVIS.

In librăria tipografiei archidieceesane se află de vândare următoarele cărți:

I. Cărți bisericesci.

Biblia ilustrată testamentul vechiu și nou, nelegată fl. 10, legat . . .	15 —
Chiriadromion (Cazanie), nelegat fl. 10, legat . . .	12 —
Evangelie, neleg. fl. 8 leg. fin . . .	18 —
Octoich mare, neleg. fl. 17, leg. . .	20 —
Octoich mic, neleg. fl. 60 cr. leg. . .	—75
Orologion (Ciaslov) neleg. cr. 60, legat . . .	—75
Proscrom dia altariului . . .	—25
Penticostariu neleg. fl. 8, leg. . .	10 —
Rânduiala la sfînjirea bisericilor . . .	2.50
Triodion cu Strajnic neleg fl. 20, legat . . .	25 —

II. Cărți scolare.

Abedar, de Zacharia Boiu nel. cr. 20 leg. . .	—24
Abedar, de Ioan Popescu nel. cr. 20 legat . . .	—25
Abedar, de Silvestru Moldovan nelegat cr. 20 leg. . .	—25
Abcedar magiar-român, de N. Putnok leg. . .	—20
Aritmetica, de P. Dima . . .	—32
Abcedar, de Dogariu & Dariu I. = 30 cr., II. = 20 cr., III. = 35 cr., IV. = . . .	—45
Aritmetica după Lurz . . .	—20
Aritmetica de Vlaicu I = 20 cr. II. = 25 cr. III = . . .	—35
Carte de cetire de Z. Boiu p. I. ediție nouă. nel. cr. 30 leg . . .	—40
Carte de cetire de Z. Boiu p. II. nel. cr. 25 leg. . .	—30
Carte de cetire de Ioan Popescu legată . . .	—70
Catechism de M. Toma . . .	—30
Catechism bogat . . .	—50
Cărticică de rugăciuni pentru copii leg. frumos ed. nouă . . .	—15
Comput de Ioan Popescu . . .	1.20
Compendiu de Pedagogie de I. Popescu ed. nouă . . .	2 —
Compendiu de drept canonic ediție nouă . . .	3 —
Conducător la Abedar de I. Popescu . . .	—10
Culegere de cântecenaționale . . .	—25
Carte de cetire magiară de Crișan și Putnok partea I. = 70 II . . .	1 —
Carte de cântări bisericesci pentru copii . . .	—12
Cors de limba magiară de Molnár I. II. III . . .	—20
Constituția patriei de Ioan Popoviciu leg. . .	—20
Chemia elementară de Vlaicu . . .	—80
Chemia anorganică de Filip-scu . . .	—80
Drepturile și datorințele civile . . .	—20
Emento de Geografia de Zacharia Boiu . . .	—30
Elemente de Istoria patriotică de Z. Boiu . . .	—30
Elemente de Istoria nat. și Fizica de Z. Boiu . . .	—30
Elemente de Fizică de I. Dariu . . .	—30
Fizica de Făgărășan . . .	—40
Gramatica română de Mihelțan cl. II. = 10 cr. III. = 16 IV. = . . .	—24
Geografia pentru școl. populare de I. Dariu leg. . .	—35
Geografia pentru școl. populare de Moldovan & Făgărășan . . .	—30

Geografia pentru școlile medii de Moldovan & Făgărășan I. . .	1.20
Geografia pentru școl. medii de Moldovan & Făgărășan II. . .	—50
Geografia pentru școlile medii de Făgărășan & Bârsan II. . .	1 —
Gramatica română de I. Dariu . . .	—25
Gramatica limb-i magiare de Crișan & Putnok . . .	1 —
Istoria biblică pentru școl. populare . . .	—30
Istoria biblică pentru școlile medii . . .	—55
Istoria bis rom. de Șaguna I. II. . .	3 —
Isagogia de Dr. Ilarion Pușcariu . . .	1.50
Istoria bisericescă ptru școl. pop. . .	—35
Istoria bisericescă pentru școlile medii I. II. . .	1 —
Istoria Ungariei de Dr. N. Pop . . .	—25
Istoria Ungariei de S. Moldovan . . .	—26
Istoria Ungariei pentru școlile secundare de V. Goldiș . . .	—80
Istoria universală pentru școlile secundare de V. Goldiș . . .	1 —
Istoria naturală de Dr. D. P. Barcian I. = 50 II. = . . .	—60
Istoria literaturii române de Lazariu . . .	1 —
Legendar român de V. Petri . . .	—50
Legendar magiar român de N. Putnok . . .	—30
Limba maternă de Dr. Ilarion Pușcariu, ed. nouă . . .	—40
Mărturisirea ortodoxă . . .	1.20
Pastorală veche . . .	1 —
Pastorală nouă . . .	1.50
Pomăritul de D. Comșa . . .	1 —
Principii din Pedagogie de dr. Il. Pușcariu . . .	1 —
Psichologia empirică de I. Popescu . . .	2 —
Teologia dogmatică . . .	1 —
Teologia morală . . .	1.50
Toldy, Narățiune poetică de Crișan & Putnok . . .	—70

III. Cărți literare.

Biografia fericitului Șaguna de N. Popea . . .	2.50
Istoria biser. politico-naționale . . .	1 —
Enchiridion sau carte manulă de canon . . .	4 —
Invățătorul și poporul de Marienescu . . .	—50
Polemia cont a Heli d . . .	—50
Calendarul pe anul 1895 . . .	—30
Scrisori apologetice . . .	—50
Sunete și rezonete de Z. Boiu . . .	—50
Scrierea sf. Ioan gură de aur . . .	—50
Vocabular român german . . .	—70
Anghura creștină (cuvântări) funebreale de T. V. Gheaja . . .	1.50
Anecdote și glume de T. Gheaja . . .	—65
Antolog și română de Vlaicu . . .	1.75
Cel mai mare bine din lume de Făgărășan . . .	—20
Cine ce face lui își face, comedie într-un act pentru tinerii școlară . . .	—10
Codicele de Mateiu Voilean . . .	—80
Colinde de A. Marienescu . . .	1.10
Compas românesc de P. Petrescu . . .	—50
Cuvântări funebreale de Z. Boiu . . .	1.50
Crestomația română de I. Manliu . . .	1.75
Date istorice de I. C. Pușcariu . . .	2 —
Descănțete populare de Marian . . .	2 —
Documente pentru limbă și istoria de Dr. Il. Pușcariu . . .	2.50

Doine și strigături de St. Muntean . . .	fl. —12
Foi comemorative la serbarea 12/24 Maiu 1892 a lui G. Bariț . . .	—80
În memoria lui G. Bariț peșii de G. Joandrea . . .	—20
Intrebări de educațiune și instrucțiune studii pedagogice de Dr. P. Span . . .	1 —
La Alma povesti de Constanța de Dunca Schiau . . .	—50
Lecciconul comunelor bisericesci din archidieceasă de Dr. Remus Roșca . . .	1 —
Nonl atac asupra școlilor noastre . . .	—25
Manual de drept cambial de I. Socaciu . . .	2 —
Pace vouă de H. Drumond tradusă de D. Făgărășan . . .	—20
Primatul papal și infalibilitatea papei de I. Broju . . .	—25
Poesii de Andreiu Murășan . . .	1.50
Poetica română de I. Manliu . . .	1.75
Povesci ardelenesci din gura poporului de I. P. Reteganul I-V . . .	1.25
Povestiri alese și întocmite de P. Petrescu . . .	—75
Retorica și stilistica de I. Manliu S'a dus în țără novelă originală de Il. Chendi . . .	—15
Studiu diu economia națională de P. Petrescu . . .	—40
Satul cu comorile novelă de P. Petrescu . . .	—45
Stupăritul de C. Dimian . . .	—80
Vechia metropolie de N. Popea . . .	1.50
Protocollele sinodale dela 1864-1893 tôte laolaltă . . .	19 —
Protocollele congresuale dela 1868-1891 tôte laolaltă . . .	7.60
Statut organic . . .	—25
Regulament pentru parochii . . .	—10
Regulament pentru organizarea provisorie a învățământului . . .	—10
Regulament pentru procedura matrimonială . . .	—20
Regulament pentru seminarul pedagogico-teologic Andreian . . .	—10
Regulament pentru afaceri interne congresuale . . .	—20

IV. Tipărituri.

Budget cōla . . .	—03
Catalog de clasă cōla . . .	—02
Catolog de clasă broș. din 10 cōle . . .	—30
Catolog de clasă broș. din 15 cōle . . .	—45
Catolog de clasă broș. din 20 cōle . . .	—55
Carte de evidență cōla . . .	—03
Carte de evidență leg. din 30 cōle . . .	1.80
Carte de evd. nță leg. din 40 cōle . . .	2.10
Chronic. -colară leg. . .	1.50
Consemnarea pruncilor obligați a cerceta școlă cōla . . .	—02
Conspecte protopopesci, pentru noucun. . .	—05
Conspect despre comunele matre și filie cōla . . .	—03
Conspect despre vizitarea școlilor cōla . . .	—03
Conspecte de catechisația cōla . . .	—03
Conspecte scolare inv. (date statistice cōla . . .	—06
Conspecte prot. I. II. III cōla . . .	—06
Conspecte de absenții săptămânale și lunare cōla . . .	—02

Contul capitalelor active cōla . . .	fl. —03
Estrase din protocolul botezaților, cununaților și morților esempl. . .	—01
Matricula școlară cōla cr. 2 legată din 50 cōle . . .	1.50
Inventare pentru averea bisericilor . . .	—10
Jurnal de casă cōla . . .	—03
Jurnal de casă leg. 25 coli . . .	165
Jurnal de casă leg. 30 coli . . .	1.80
Obligațiuni ptru biserici esempl. . .	—01
Protocolul buneii invoiri cōla . . .	—06
Protocolul buneii invoiri leg. din 50 cōle . . .	4 —
Protocolul parochial cōla . . .	—06
Protocolul parochial leg. din 50 cōle . . .	4.50
Protocolul botezaților cōla . . .	—06
Protocolul botezaților I. din 50 c. . .	4.50
Protocolul cununaților cōla . . .	—06
Protocolul cununaților I. din 50 c. . .	4.50
Protocolul morților cōla . . .	—06
Protocolul morților leg. din 50 c. . .	4.50
Protocol de esibite cōla . . .	—03
Protocol de esibite I. din 30 cōle . . .	1.80
Protocol de esibite I. din 50 cōle . . .	2.50
Prot. de clasificatiune cōla . . .	—02
Prot. de clasificatiune I. din 50 c. . .	1.50
Specificațiuni pentru noua cununați cōla . . .	—05
Testimonii scolare esempl. . .	—02
Testimonii de religie . . .	—02

V. Icōne.

Icōna înmormentării domnului pe pânză . . .	fl. 2.50
Icōna înmormentării domnului pe hârtie . . .	—50
Icōna celor trei Ierarchi pe hârtie . . .	—30
Icōna Evangeliștilor pe hârtie . . .	—50
Portret Șaguna . . .	1 —
Portret Gozdu . . .	1 —

VI. Requisite de scris.

Libele de scris à 1 cr. 100 . . .	—70
Libele de comput à 1 cr. 100 . . .	—70
Libele de dictando à 1 cr. 100 . . .	—70
Caete de dictando din 6 foi 4 cr. dip 8 foi 6 cr. din 12 foi cu 8 cr. din 16 foi cu 12 cr. din 20 de foi cu . . .	—15
Glasuri (tocuri de pene) și de ceruse rotunde și cuadrate à 4, 5, 6, 8, 12, 20, 30, 40 cr. și . . .	—45
Tocuri (cōde) de pene condeiu dela 40 cr. suta până la 50 cr. bucata . . .	
Hârtie fină de scris de cancelarie și concept à 6, 7, 8, și 10 fl. miia de cōle . . .	
Ceruse à 1, 2, 3, 4, 5, 6 și 7 bucata și suta à 80 cr. 1 fl. 1.20 1.80 2 și 7 fl. . . .	
Pene de scris dela 50 cr. până 1 fl 20 cutie constatătoare din 144 bucăți . . .	
Tablițe de pētră bucata 7, 10, 12 14 și 15 cu bucata . . .	
Tot felii de hârtie de epistole cu prețuri forte moderate . . .	
Notese dela 4 cr. până la 1 fl. bucata . . .	
Trăisti de școlă pentru copii, chipuri pentru copii, Cercete, Văpsele și pensele, Hârtie sugativă . . .	
Calemar, Liniale, hârtie pentru stelațiu, Albume, Blocuri, Tinte de desen; totfelul de negrelă, tôte acestea cu prețuri forte moderate . . .	